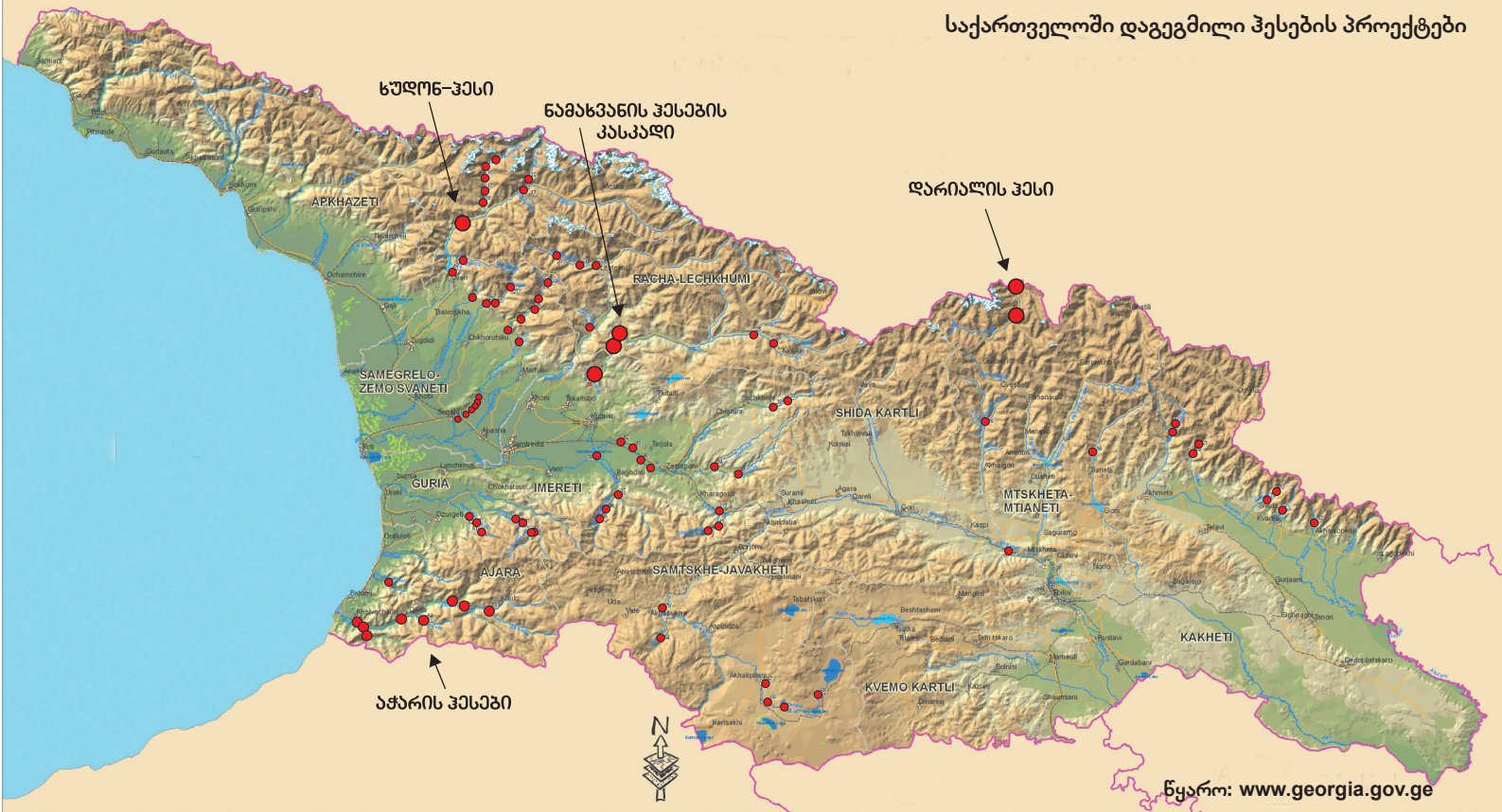

არა დიდ კაშხლებს!

საქართველოში დაგეგმილი ჰესების პროექტები

სულონ-ჰესი - პროექტის განხორციელების შემთხვევაში, კახშლის მშენებლობის გამო, წყლის ქვეშ აღმოჩნდება დაახლოებით 530 ჰა ფართობის მქონე ტერიტორია, მათ შორის ჯვარი-მესტიის დამაკავშირებელი გზა, სასოფლო-სამეურნეო სავარგულები, საძოვრები, ტყის მასივები, სასაფლაოები, ეკლესია, მნიშვნელოვანი ისტორიული ძეგლები, მათ შორის, შუასაკუნოვანი ხაიშის ციხე და ხაიშში აღმოჩენილი, ჯერ კიდევ შეუსწავლელი, I საუკუნით დათარიღებული არქეოლოგიური ძეგლი. გაძლიერდება ბუნებრივი ჰაბიტატების, ტყეებისა და მდინარის ბინადარ სახეობათა დაკარგვის პროცესი, მათ შორის, წითელ ნუსხაში შეტანილი სახეობების. იძულებით გადასახლებას დაექვემდებარება ხაიშის თემის 27 სოფლის 525 ოჯახი (1500 - 2000 ადამიანი).

ნამახვანის ჰესების კასკადი - პროექტის განხორციელების შემთხვევაში, კახშლების გამო, პროექტის ზემოქმედების ქვეშ აღმოჩნდება დაახლოებით 924.4 ჰა ფართობის ტერიტორია, აქედან 300 ჰა სასოფლო-სამეურნეო მიწები, 261.44 ჰა კი, ტყეები. მიკროკლიმატის ცვლილების გამო, პირდაპირი ზემოქმედების ქვეშ აღმოჩნდება უნიკალური ტვიშის ვენახები და დაგეგმილი ხვამლის დაცული ტერიტორია. გაძლიერდება ბუნებრივი ჰაბიტატების, ტყეებისა და მდინარის ბინადარ სახეობათა დაკარგვის პროცესი, მათ შორის, საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილი სახეობების. გარდა ამისა, პირდაპირი თუ ირიბი ზემოქმედების ქვეშ მოექცევა რეგიონის 14 სოფელი, ხოლო გადასახლებას დაექვემდებარება 213 ოჯახი (790 ადამიანი).

ღარიალის ჰესი - მართალია, პროექტი არ საჭიროებს კაშხალს, თუმცა პროექტი ითვალისწინებს მდინარე თერგის დაახლოებით 8 კმ სიგრძის მონაკვეთის წყლის გარეშე დატოვებას, ვინაიდან გათვალისწინებულია მდინარის წყლის უდიდესი ნაკადის, 90 პროცენტის, სადერივაციო არხსა და გვირაბში გადაგდება. სულ 11 კმ სიგრძის ღარიალის ხეობის 8 კმ-იან მონაკვეთზე რადიკალურად შეიცვლება ლანდშაფტი და დაიკარგება ისტორიულად ჩამოყალიბებული კულტურულ-ეთნოგრაფიული და ტურისტული ფასეულობა. პროექტს ექნება შეუქცევადი ზეგავლენა მდინარეზე დამოკიდებულ სახეობებზე, მათ შორის, წითელ ნუსხაში შეტანილ ნაკადულის კალმახზე და გამოიწვევს მდ. თერგში ამ პოპულაციის გაქრობას, ასევე ზეგავლენას იქონიებს ყაზბეგის ეროვნულ პარკზე.

აჭარის ჰესები - აჭარაში დაგეგმილი ექვსი ჰესის მშენებლობის შემთხვევაში, წყლის ქვეშ აღმოჩნდება 735 ჰა ფართობის ტერიტორია, მათ შორის, სასოფლო-სამეურნეო სავარგულები, საძოვრები და ტყის კორომები, რაც ადგილობრივი მოსახლეობისთვის შემოსავლის მნიშვნელოვან წყაროს წარმოადგენს. მოიმატებს ტენიანობა, რის გამოც, მნიშვნელოვნად გაუარესდება ტურისტული გარემო და შეიცვლება სოფლის მეურნეობის წარმოების პირობები; გაიზრდება წაყინვებით, გრიგალური ქარებით და სხვა საშიში ბუნებრივი მოვლენებით გამოწვეული ზარალის რისკი. ჰესებს მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზეგავლენა ექნებათ შავი ზღვის სანაპირო ზოლის ფორმირების პროცესზეც, ვინაიდან მდ. ჭოროხი ინერტულ მასალას შავ ზღვაში, პრაქტიკულად, ვეღარ ჩაიტანს. გაძლიერდება ბუნებრივი ჰაბიტატებისა და მდინარის ბინადარ სახეობათა დაკარგვის პროცესი, მათ შორის, წითელი ნუსხაში შესული ისეთი სახეობების, როგორცაა ნაკადულის კალმახი, შავი ზღვის ორაგული, წავი, კავკასიური გველგესლა, მურა დათვი და სხვა.

10 მიზანი, თუ რატომ უნდა ვითქვამთ უარი დიდ კაშხლებზე

დიდი კაშხლების პროექტების განხორციელების შედეგად:

1. წყლის ქვეშ აღმოჩნდება ათასობით ჰექტარი სასოფლო-სამეურნეო სავარგული და ტყის მასივი;
2. ხშირად იტბორება ისტორიული სოფლები, კულტურული და არქეოლოგიური მემკვიდრეობის ძეგლები; გარდა ამისა, მთიან რეგიონებში ასეთი პროექტების განხორციელებისას, ძლიერდება სოფლების დაცლის რისკი;
3. ათასობით ადამიანს იძულებით უწევს საკუთარი მიწა-წყლის დატოვება ადექვატური კომპენსაციის გარეშე;
4. ნადგურდება ფლორისა და ფაუნის უმნიშვნელოვანესი სახეობები, მცირდება ბიოლოგიური და ლანდშაფტური მრავალფეროვნება;
5. შეუქცევადი ზიანი ადგება შავი ზღვის სანაპირო ზოლს, იმ შემთხვევაში, თუ მდინარეები ჩაედინება შავ ზღვაში;
6. იცვლება მიკროკლიმატი, რაც უარყოფით ზეგავლენას ახდენს სოფლის მეურნეობასა და ტურისტულ გარემოზე;
7. არარაციონალურად გამოიყენება საქართველოს ბუნებრივი რესურსები - ინვესტორებს ათასობით ჰექტარი ფართობის სასოფლო-სამეურნეო სავარგული და ტყის მასივი გადაეცემათ სიმბოლურ 1 აშშ დოლარად;
8. ელექტროენერჯის მოხმარების ტარიფი არ მცირდება;
9. არ უწყობს ხელს ადგილობრივი მოსახლეობის დასაქმებას და სიღარიბის დაძლევის რეგიონებში; როგორც წესი, ადგილობრივი მოსახლეობა ასრულებს დაბალკვალიფიციურ, მცირეანაზღურებად და დროებით სამუშაოს.
10. განუსაზღვრელი დროით ავადებს განახლებადი ენერგო-პროექტების (მცირე ჰესები, ქარი, მზე და სხვა) განხორციელებას საქართველოში.

ეს ლიფლეტი გამოიცა მწვანე ალტერნატივას პროექტის „ადგილობრივი თემების გაძლიერება იმერეთში, რაჭა-ლეჩხუმსა და სვანეთში“ ფარგლებში. პროექტი ხორციელდება აღმოსავლეთ-დასავლეთის მართვის ინსტიტუტის (EWMI) პროგრამის „საქართველოში საჯარო პოლიტიკის, ადვოკატირებისა და სამოქალაქო საზოგადოების განვითარების“ (G-PAC) ფარგლებში. ამ პროგრამის განხორციელება შესაძლებელი გახდა ამერიკელი ხალხის გულისხმიერი მხარდაჭერის შედეგად, ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) დაფინანსებით.

ამ გამოცემაში გამოთქმული მოსაზრებები გამოხატავს მწვანე ალტერნატივასა და ცენტრალურ და აღმოსავლეთ ევროპის ბანკებზე დამკვირვებელთა ქსელის (CEE Bankwatch Network) პოზიციას და არ შეიძლება განხილულ იქნეს აღმოსავლეთ-დასავლეთის მართვის ინსტიტუტის, ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს ან ამერიკის შეერთებული შტატების მთავრობის შეხედულებათა ამსახველად.